

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ

ดร.นิคม สุวพงษ์ Ph.D.

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบการสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติงานในชั้นเรียน ด้วยการนำเอาหลักการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยทางการศึกษา มาประยุกต์เป็นการวิจัยในชั้นเรียน โดยดำเนินการตามรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนกำหนดเป็น 5 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ระยะที่ 2 การประเมินเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ระยะที่ 3 กรณีศึกษานักเรียนรายบุคคล ระยะที่ 4 การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และระยะที่ 5 จัดนิทรรศการและการเผยแพร่ผลการวิจัย อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และคุณภาพของนักเรียน

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1) และ ครูสภาได้กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน สามารถปฏิบัติการวิจัย และใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 12-13) ส่วน สมศ. (องค์การมหาชน) ก็ได้กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพครูในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการวิจัยและใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของตนเอง (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). 2553 : 40) นอกจากนี้

หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา ได้กำหนดให้นักศึกษาต้องเรียนรายวิชา ED 1007 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นวิชาบังคับอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เป็นเรื่องสำคัญจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวทางการของกระทรวงศึกษาธิการ ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ/ทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เพื่อคุณภาพของผู้เรียนให้สูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ผู้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ
2. ผู้ศึกษาสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ
3. ผู้ศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ

ขอบข่ายของเนื้อเรื่อง

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
3. จุดมุ่งหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
4. กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ
5. การเขียนรายงานการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ หมายถึง กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของตนเอง โดยดำเนินการ 5 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อรู้จักผู้เรียนรายบุคคลระยะที่ 2 การประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ระยะที่ 3 กรณีศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ระยะที่ 4 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 5 การเผยแพร่และจัดนิทรรศการผลการวิจัยปฏิบัติการ

เนื้อหา : การวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการหนึ่ง ของระบบการศึกษาอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือไม่ใช่ห้องเรียนก็ได้ กระบวนการเรียนการสอนมีองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ครู นักเรียน หลักสูตร สื่อ นวัตกรรม วิธีการสอน แบบทดสอบ สภาพบรรยากาศในห้องเรียน กลุ่มเพื่อนเป็นต้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแก้ปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบตรงตามสภาพปัญหา ใช้กระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน จึงนำเสนอสาระเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) ได้มีการบัญญัติเป็นภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยปฏิบัติการ การวิจัยดำเนินการ การวิจัยสถานการณ์ การวิจัยเชิงกระบวนการ แก้ปัญหาในชั้นเรียน และการวิจัยของครู เป็นต้น เพราะฉะนั้นเมื่อกล่าวถึง “Classroom Research” มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2552 : 12) การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการสืบสอบเชิงธรรมชาติ (Natural Inquiry) ซึ่งพึงพิงเนื้อหาสาระของรายวิชาที่จะสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้วิจัยงานที่ครูปฏิบัติอยู่ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน การเรียนรู้และนักเรียนอันนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ผู้วิจัยจะเลือกวิธีการรายงานตามรูปแบบที่สถาบันที่เกี่ยวข้องกำหนดหรือเลือกการเขียนข้อค้นพบตามสภาพธรรมชาติขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการวิจัยว่าทำให้ใครอ่าน แต่การวิจัยในชั้นเรียนต้องมีลักษณะสำคัญคือ ผลการวิจัยเป็นการเพิ่มความรู้และประสิทธิภาพการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน ความคิดสะท้อนในการวิจัยตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2549 : 21) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยปฏิบัติการในห้องเรียน คือ การวิจัยที่ปฏิบัติโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นงานวิจัยที่ทำ อย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทั้งของครูและผู้เรียน

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2547 : 119) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาการเรียนการสอน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดปัญหา จนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

กรมวิชาการ (2546 : 11) กล่าวว่า การใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มนุษย์จะมีชีวิตที่ดีที่ประเสริฐ ก็จะต้องเรียนรู้ การเรียนรู้ การฝึกฝนพัฒนานั้นเป็นความพิเศษของมนุษย์ที่ฝึกตนหรือมีการเรียนรู้ จึงมีการเปลี่ยนแปลงไป และทำให้โลกเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 8) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่าการวิจัย คือกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ที่เชื่อถือได้ โดยมีลักษณะ เป็นกระบวนการที่มีระบบและแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและชัดเจน ดำเนินการศึกษาอย่างรอบคอบไม่ลำเอียง มีหลักเหตุผล และรายงานออกมาอย่างระมัดระวัง

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 2) กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่โดยอาศัยการทำงานที่มีระบบ เข้ามาช่วยโดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูง และสรุปผลได้ถูกต้อง ซึ่งการวิจัยจัดได้ว่าเป็นกระบวนการ ได้ความรู้ในลักษณะที่เป็นวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ สังเกตว่ามีปัญหาหรือข้อสงสัยอะไรเกิดขึ้นบ้าง รวบรวมข้อมูล และศึกษาความจริงที่สอดคล้องกับปัญหาหลังจากนั้นก็ตั้งสมมติฐานเพื่อใช้ในการอธิบายความจริงที่สังเกตได้ ลองทำนายผลจากสมมติฐานหรือทฤษฎีโดยการอนุมานในลักษณะที่คาดถึงสิ่งที่ยังสังเกตไม่ได้ แล้วดำเนินการพิสูจน์โดยการนำข้อมูลที่รวบรวมมาทดสอบกับการทำนายที่ตั้งขึ้น หากความรู้ที่ได้ตรงกันข้ามกับสมมติฐาน หรือทฤษฎี ก็รวบรวมข้อมูลมาใหม่ให้กว้างขึ้นหรือตั้งสมมติฐาน

ใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลอันใหม่แล้วดำเนินการพิสูจน์ใหม่ ดังนั้นกระบวนการนี้จึงไม่มีที่สิ้นสุด เพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ขึ้นเรื่อย ๆ

กล่าวโดยสรุป การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่ โดยอาศัยการทำงานอย่างเป็นกระบวนการที่มีระบบ และแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและชัดเจน ดำเนินการศึกษาอย่างรอบคอบ ไม่ลำเอียง มีหลักเหตุผล บันทึกและรายงานออกมาอย่างระมัดระวังโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นงานวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตน ให้ทั้งตนเอง และกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการรู้ทั้งของครูและผู้เรียน

2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่เกิดจากการศึกษาโดยครู ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของห้องเรียน ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง แล้วทำการเขียนรายงานผลการศึกษาออกมา ในรูปแบบของงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งต่อไป ดังนั้นจึงมีนักวิชาการได้อธิบายถึงลักษณะและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2552) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น แล้วจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูจะสามารถบอกได้ว่า งานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้ จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี เพราะการทำงาน และผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมาย และคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียน จะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครูอันจะนำมาซึ่งความรู้ในงาน และความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครูเป็นที่คาดหวังว่า เมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้วจะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษ และวิชาชีพครูอย่างน้อย ประการ คือ 1) นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) วงวิชาการการศึกษาจะมีข้อความรู้และ/หรือนวัตกรรมทาง การจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และ 3) วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือ ผู้เรียนในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่อง และมีชีวิตชีวา จนในที่สุดก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์ และศิลป์แห่งการสอนเป็นครูที่มีวิสัยทัศน์กว้างกล้าในการสอนสามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ในหลายบริบทหรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือครูปรมาจารย์ ซึ่งถ้ามีปริมาณครูนัก

วิจัยดังกล่าว มากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549 : 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้คือ 1) เป็นการให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น 2) เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลงาน 3) เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ 4) เป็นการช่วยให้เกิดพัฒนาการที่ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ และการแก้ปัญหา 5) เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย และเกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ 6) ช่วยตรวจสอบกระบวนการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล และ 7) ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ศิริกาญจน์ โกสุม (2545 : 4) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ว่าเป็นการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียน ด้วยกระบวนการวิจัยที่ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นสิ่งที่จะให้ผลดีแก่ผู้เรียนมากกว่าการที่ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียน ของตนตามผลการวิจัยของผู้อื่นเนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ครูจึงย่อมรู้ธรรมชาติ ภูมิหลังและสภาพแวดล้อมของผู้เรียนของตนดีกว่าผู้อื่น แต่ครูก็ต้องพยายามศึกษา ค้นคว้าหาแนวทางการแก้ปัญหาคเรียนการสอนที่ผู้อื่นทำวิจัยไว้ เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตน และจะได้รู้ถึงข้อควรระวังที่ผู้วิจัยคนก่อนได้นำเสนอไว้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดซ้ำรอยเดิม รวมทั้งควรปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนร้กับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ภายในโรงเรียน หรือบุคคลภายนอกเพื่อปรับแนวคิดและประสบการณ์เหล่านั้น มาใช้เป็นแนวทางที่นำมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนได้อย่างมั่นใจต่อไป

กรมวิชาการ (2545 : 3) การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐานการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญ คือ 1) เป็นการพัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย 2) เป็นการพัฒนาวิชาชีพของครู 3) เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ 4) เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญ คือ ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง การนำแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติสูงสุดนั้น ครูหรือครูนักวิจัยต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตอบประเด็นคำถามสำคัญที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นได้ จะทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครูด้วย

3. จุดมุ่งหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถด้วยวิธีการอันหลากหลาย การวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ครูจะนำมาใช้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2548 : 9) สรุปว่า การทำวิจัยในชั้นเรียน มีจุดหมายที่จะพัฒนาตัวครูให้เป็นคนใฝ่รู้ สามารถทำงานพร้อมกับผู้อื่น ปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ประกอบ มณีโรจน์ (2548 : 2) สรุปถึงจุดมุ่งหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้ 1) เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน หรือแก้ปัญหาของนักเรียน 2) เพื่อปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานบางอย่างหรือเฉพาะด้าน 4) เพื่อประเมินผล และพัฒนาการปฏิบัติงานของครู หรือหน่วยงาน และ 5) เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู

กรมวิชาการ (2545 : 3) การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวครูเอง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 10) ให้ข้อสรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวครูเอง

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 3) กำหนดเป้าหมายไว้ 3 ประการ คือ วิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน หรือพฤติกรรมของนักเรียน วิจัยเพื่อหาคำตอบต่อข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของครู และวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดด้วยตัวครูเอง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน วิจัยเพื่อหาคำตอบต่อข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของครู และเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. การวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ

การวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ เป็นการนำกระบวนการ และวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยปฏิบัติการ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 1) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบของวิธีการศึกษาค้นคว้าแบบส่องสะท้อนตนเอง เป็นหมู่คณะของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานการณทางสังคม เพื่อต้องการที่จะพัฒนาลักษณะที่ชอบธรรมและความชอบด้วยเหตุผลของวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือเป็นทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน ทั้งเป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับภาวะของสังคมและสถานการณที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ครูต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (มาตราที่ 30) และให้ครูใช้การวิจัยเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครู (มาตราที่ 24 (5)) นอกจากนั้นสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน (2553 : 40) ได้กำหนดตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพครู ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ ไว้ว่าในการปฏิบัติงานสอนนั้น ครูจะต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้เทคโนโลยีเป็นแหล่งและสื่อการเรียนรู้ของตนเอง และนักเรียน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างรอบด้าน การใช้ผลการประเมินเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิจัยและใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของตนเอง และเสนอ ภิรมณ์จิตผ่อง (2550 : 25) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนว่า ครูผู้สอนต้องดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนทุกคน ด้วยกระบวนการวิเคราะห์เพื่อรู้จักผู้เรียนรายบุคคล การประเมินการสอน

ของตนเอง การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาการเรียนรู้อ และการนำเสนอผลการวิจัยต่อวงวิชาการ จะดำเนินการเป็นเล่มเดี่ยว หรือแบ่งเป็นระยะก็ได้

การวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ เป็นกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธี และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ อย่างเป็นระบบในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาของคุรุสภา เพื่อให้งานที่ปฏิบัติมีความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา

4.1 แนวคิด หลักการ และคุณค่าของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 2-5) ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักการ และคุณค่าของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน ยังผลให้ครูเกิดความเข้าใจในสภาพ ผลสำเร็จ และปัญหาการปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนของตนเอง อันนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาชีพของครู

2) เมื่อครูเผชิญกับ ปัญหา ในการจัดการเรียนการสอน ครูสามารถเปลี่ยน ปัญหาให้เป็นปัญญา และการสร้างสรรค์ ได้ด้วยการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3) ครูนักวิจัยจะเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถนิเทศตนเองและเปลี่ยนแปลงตนเองได้อย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

4) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพิ่มพลังอำนาจให้ครูสามารถพึ่งตนเองในการพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด และกระบวนการทำงานของตนเองให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูช่วยให้ครูได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง

4.2 หลักการ

1) การวิจัยชั้นเรียน ต้องเป็น “งานที่เล็กๆ ง่ายๆ และมีคุณค่า” ที่บูรณาการอยู่ในการปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนปกติของครู

2) เราทั้งผองสามารถเรียนรู้จากกันและกัน

4.3 คุณค่าของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

คุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การเรียนรู้และสร้างความรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของครูในการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียนอันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น

4.5 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 5 ระยะ ในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนควรดำเนินการ 5 ระยะ (Phase) คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 15)

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

ระยะที่ 2 การประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

ระยะที่ 3 กรณีศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล

ระยะที่ 4 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 5 การเผยแพร่และจัดนิทรรศการผลการวิจัยปฏิบัติการ

รายละเอียดการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน 5 ระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อรู้จักผู้เรียนรายบุคคล

เมื่อเปิดเรียนภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนได้มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้
อย่างมีคุณภาพให้กับนักเรียนกลุ่มใหม่ ดังนั้นครูแต่ละคนจึงต้องเรียนรู้ วิเคราะห์ เพื่อรู้จักนักเรียนเป็นราย
บุคคลให้เพียงพอที่จะสามารถวางแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาลักษณะสำคัญของนักเรียน
- 1.2 เพื่อศึกษาจุดน่าสนใจที่ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาของนักเรียน
- 1.3 เพื่อศึกษาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

2. การจัดเก็บข้อมูล

2.1 เรื่อง / ด้านของข้อมูลที่ต้องการเก็บ

- 2.1.1 ภูมิหลังทางครอบครัว
- 2.1.2 ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร / NT ฯลฯ
- 2.1.3 พัฒนาการทุกด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม)
- 2.1.4 ความสนใจ ความถนัด ศักยภาพ และความต้องการจำเป็น

2.2 แหล่งข้อมูล

2.2.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร เช่น ระเบียบ สมุดพก ฯลฯ

2.2.2 แหล่งข้อมูลบุคคล เช่น ครูประจำชั้นและครูที่เคยสอนนักเรียนในปีการ
ศึกษาที่ผ่านมา ผู้ปกครอง เพื่อนของนักเรียน ตัวนักเรียนเอง ฯลฯ

2.2.3 แหล่งข้อมูลเหตุการณ์ เช่น พฤติกรรมการเข้าแถว พฤติกรรมในห้องเรียน
พฤติกรรมนอกห้องเรียน ฯลฯ

2.3 วิธีการจัดเก็บข้อมูล

- 2.3.1 การบันทึก
- 2.3.2 การสังเกต
- 2.3.3 การสัมภาษณ์
- 2.3.4 แบบสอบถาม ฯลฯ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.4.1 วิเคราะห์โดยใช้ SWOT analysis
- 2.4.2 วิเคราะห์โดยใช้ PMIA (Plus, Minus, Interesting point, Approach)

3. เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

3.1 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคน ที่ครูควรเก็บเพื่อวิเคราะห์นักเรียน
เป็นรายบุคคล เช่น ภูมิหลังของครอบครัว พัฒนาการด้านต่าง ๆ ผลการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ข้อมูลด้าน

มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ความสามารถด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์ และการเขียนแนวทางการพัฒนา

3.2 แบบบันทึกข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นจุด เด่นจุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา แนวทางการพัฒนาแนวทางการเขียนการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เน้นการเขียนเพื่อตอบคำถามวิจัย ที่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนทั้งกลุ่ม สรุปผลการวิจัย (ตอบคำถามวิจัยทุกข้อ) ข้อเสนอแนะจากการวิจัยบทเรียนความคิดใหม่และประโยชน์ที่ได้จากการทำงานครั้งนี้ และข้อเสนอแนะสำหรับตนเองในการปรับปรุงและพัฒนา การจัดเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อรู้จักนักเรียนรวมทั้งการพัฒนาตนเอง

ระยะที่ 2 การประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

เมื่อครุณาแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียนที่มีคุณภาพ ครูต้องประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสอนของตนเองให้สามารถส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อให้ทราบว่า สิ่งบ่งชี้และสภาพความสำเร็จของการสอนมีอะไรบ้าง และเหตุและปัจจัยแห่งความสำเร็จคืออะไรปัญหาและอุปสรรคของการสอนมีอะไรบ้างและมีสาเหตุและปัจจัยมาจากอะไรแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสอนของตนเอง ของครูในหน่วยการเรียนรู้ต่อไปควรมีอะไรบ้าง

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษาศึกษาผลการสอนของตนเอง
- 1.2 เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง

2. การจัดเก็บข้อมูล

- 2.1 บันทึกระหว่างสอนและ หลังสอน
- 2.2 การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน
- 2.3 การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 ตรวจสอบผลงานนักเรียน
- 2.5 การประชุมระดับชั้น และประชุมกลุ่มสาระ

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 แบบประเมินการสอนของตนเอง
- 3.2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 ดำเนินการประเมินการสอนการสอนของตนเอง
- 4.2 สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชาที่ผู้วิจัยสอน

แนวทางการเขียน การประเมินเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และการสอนของตนเอง เน้นการเขียนเพื่อตอบคำถามวิจัย ที่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียน การสอนตามแผนการสอนของครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย (ตอบคำถามวิจัยทุกข้อ) ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุง พัฒนาและ/หรือขยายผลแผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียน ความคิดใหม่ และแรงบันดาลใจ

ใจที่เกิดขึ้นจากการวิจัย

ระยะที่ 3 กรณีศึกษานักเรียนรายบุคคล

กรณีศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างละเอียด ต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา อันจะนำไปสู่การดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นักเรียนที่ครูควรศึกษาเป็นรายกรณีเช่น นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ ด้านการปรับตัว ด้านการเรียนและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือนักเรียนปัญญาเลิศ และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางเพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาตามศักยภาพ ให้นักเรียนสามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษานักเรียนมีปัญหา
- 2) เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยของปัญหา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไข เป้าหมาย และขั้นตอนการแก้ปัญหา
- 4) เพื่อศึกษาผลการแก้ไข ปัญหาและแนวทางการพัฒนา

2. การจัดเก็บข้อมูล

- 1) การสังเกตในสภาพต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- 2) การสัมภาษณ์ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง
- 3) วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ

แนวทางการเขียนกรณีศึกษานักเรียน เน้นการศึกษานักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีปัญหาด้านพฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือ และการติดตามดูแลช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน

ระยะที่ 4 การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

เมื่อผู้วิจัย ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ผ่านมา และมีการบันทึกผลการสอนของตนเอง พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านต่าง ๆ ครูจึงต้องการสร้างและพัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับนักเรียนทุกคน

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและแนวทางในการสร้างและใช้นวัตกรรม
- 1.2 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้นวัตกรรม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน
- 1.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงนวัตกรรม

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 นวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. การจัดเก็บข้อมูล

- 3.1 ข้อมูลสถานะเริ่มต้น (Baseline)
- 3.2 ข้อมูลพัฒนาทางพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.3 ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

แนวทางการเขียน การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เน้น การเขียนผลการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่ครูสร้างขึ้น ให้ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ ด้านกระบวนการ และด้านจิตพิสัย สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการ รายงานผล และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ระยะที่ 5 จัดนิทรรศการ และการเผยแพร่ผลการวิจัย

เมื่อครูได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการทั้ง 4 ระยะแล้ว ครูผู้วิจัยสรุปผล การดำเนินการวิจัย เป็นเอกสารสรุปเป็นรูปเล่ม เป็นเอกสารแผ่นพับ เป็นแผน ภูมิป้ายนิเทศและเอกสาร เผยแพร่อื่นๆ นำเสนอในการจัดนิทรรศการทางวิชาการ ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษา และ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจําปี

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้าชมนิทรรศการ
- 1.2 เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทรรศการ
- 2.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เข้าชมนิทรรศการ

3. การจัดเก็บข้อมูล

- 3.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เข้าชมนิทรรศการ
- 3.2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการ

แนวทางการเขียน จัดนิทรรศการและการเผยแพร่ผลการวิจัย เน้นการเขียนความคิดเห็น ที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถามผู้เข้าร่วมชมการจัดนิทรรศการ เพื่อเป็นการรายงานผลการรายงานผล การจัดนิทรรศการ และเป็นแนวทางในการพัฒนางานในอนาคตต่อไป

5. การเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัย เป็นการเสนอความรู้ และเผยแพร่ผลงานของตนเองที่ได้ พัฒนาขึ้นให้ผู้อื่นได้ทราบ และนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ และยังเป็นการแสดงถึงความรู้ความ สามารถทางด้านวิชาการของผู้ทำการวิจัยด้วย รายงานการวิจัยในชั้นเรียน เป็นสื่อกลางในการขยายองค์ ความรู้ในสาขาวิชาซึ่งผู้อ่าน สามารถเลือกใช้ประโยชน์จากการรายงานการวิจัยได้หลายส่วน เช่น ข้อค้นพบ แนวคิดทฤษฎี เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางการดำเนินการวิจัยส่วนประกอบของรายงานการ วิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย

5.1 ส่วนหน้า

5.2 ส่วนเนื้อหา

5.3 ส่วนเอกสารอ้างอิง

1. **ส่วนหน้า** ประกอบด้วย ปกหน้า ปกใน บทคัดย่อ ใบแสดงความขอบคุณ สารบัญ รายการตาราง รายการภาพประกอบ

2. **ส่วนเนื้อหา** การเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไปจะมีทั้งหมด 5 บท คือ บทที่ 1 หรือบทนำ

บทที่ 2 ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

3. **ส่วนเอกสารอ้างอิง** ประกอบด้วย

- บรรณานุกรม

- ภาคผนวก

สรุป

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 5 ระยะ เป็นการดำเนินการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน คือการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การสะท้อนผลและการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งดำเนินการตั้งแต่วันแรกของปีการศึกษา คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนจำแนกเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลด้านสมรรถภาพพื้นฐานของผู้เรียน และข้อมูลด้านผลการเรียนรู้ เพื่อให้รู้จักนักเรียนทุกคน รวมทั้งการนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 การประเมินเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสอนของตนเองให้สามารถส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ระยะที่ 3 กรณีศึกษานักเรียนรายบุคคล เป็นกระบวนการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีประเด็นที่ต้องศึกษาอย่างละเอียด ต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา อันจะนำไปสู่การดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้ สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ระยะที่ 4 การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระยะที่ 5 จัดนิทรรศการ และการเผยแพร่ผลการวิจัย เป็นการนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัยของตนเอง ด้วยกระบวนการจัดนิทรรศการ จนส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประกอบ มณีโรจน์. (2548). **เรียนรู้สู่การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : จริญญาสิทวงศ์การพิมพ์.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). **การวิจัยปฏิบัติการการเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน (Action Research Teacher Learning and School Empowerment)**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2545). **เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจแมนท์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2552). **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริกาญจน์ โกสุม. (2545). **การวิจัยในชั้นเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2547). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประจำการระดับประถมศึกษา**. ปริญญาโท กศ.ด. (การวัดและประเมินผล) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2548). **วิจัยในชั้นเรียนอย่างง่าย ๆ แบบวิจัยหน้าเดียว**. นครสวรรค์ : รีมป์การพิมพ์.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2552). **เส้นทางสู่การวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2549). **การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- เสนอ ภรณ์จิตต์ผ่อง. (2550). **คู่มืออบรมครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน**. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **เอกสารการอบรมการสร้างความเข้มแข็ง วิทยากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). **แนวการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2544). **รวบรวมกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยงพลเทรดดิ้ง.